

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
(sediul Centru)

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
(office Centre)

mun. Chișinău, bul. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162
Republica Moldova
MD-2004, tel. (+373 22) 27 27 40,
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

Chisinau city, Ștefan cel Mare și Sfânt, 162 avenue
Republic of Moldova
MD-2004, tel. (+373 22) 27 27 40,
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII JUDECĂTORIA CHIȘINĂU SEDIUL CENTRU Ieșire Nr. <u>07-6-4539</u> " <u>14</u> " <u>12</u> 20 <u>18</u>

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28

În procedura Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) se află demersul procurorului în PCCOCS Anatolie Pitel, privind audierea părții vătămate Dolgan Ana Grigore, înaintată în temeiul art.103 alin. (3) CPP .

Astfel, în adresa dumneavoastră se expediază încheierea din 30 noiembrie 2018 privind sesizarea concretizată Curții Constituționale, privind excepția de neconstituționalitate prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. g) din Constituție.

În caz că pentru examinare va fi necesar dosarul penal, acesta, la solicitare, va fi expediat în adresa dumneavoastră.

Anexă :

- Încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 30 noiembrie 2018 privind sesizarea concretizată Curții Constituționale, privind excepția de neconstituționalitate prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. g) din Constituție.
- Copia sesizării Curții Constituționale.
- Cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

**Judecătorul desemnat cu atribuțiile
Judecătorului de instrucție**

Ciobanu Sergiu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA INTRARE NR. <u>2059</u> <u>18</u> <u>12</u> 20 <u>18</u>

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28, mun. Chișinău
MD – 2004, Republica Moldova

S E S I Z A R E

privind excepția de neconstituționalitate

(prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. g) din Constituție)

I – Autorul sesizării

Isac Igor, avocat C.A. „Isac Igor”, cu sediul în mun. Chișinău, str. București nr. 60, of. 45, tel. +37379333795, e-mail: isacmagister@gmail.com.

II – Obiectul sesizării

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare – solicitarea de verificare a corespunderii constituționalității, în sensul corespunderii cu articolele 4, 20, 23, 26, 54 și 119 din Constituția Republicii Moldova, art. 6 și art. 13 din CEDO, precum și art. 2 §1 din Protocolul nr. 7 la CEDO:

- a prevederilor art. 109 alin. (3) Cod de procedură penală, „în cazul în care prezența martorului la judecarea cauzei va fi imposibilă din motivul plecării lui peste hotarele țării sau din alte motive întemeiate, precum și pentru a reduce sau a exclude supunerea martorului unui vădit pericol sau pentru a reduce revictimizarea martorului, procurorul poate solicita audierea acestuia de către judecătorul de instrucție, cu asigurarea posibilității bănuیتului, învinuitului, apărătorului acestuia, părții vătămăte și procurorului de a pune întrebări martorului audiat”;

- și în general a Codului de procedură penală, în ceea ce ține de omisiunea de a reglementa condițiile și procedura clară, de audiere a martorului (părții vătămăte) de către judecătorul de instrucție, la faza de urmărire penală și modalitatea de contestare a încheierii judecătorului de instrucție prin care se admite sau se respinge demersul (solicitarea) procurorului de audiere a persoanei.

III – Circumstanțele cauzei examinate de către instanța de judecată

În procedura judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, Sergiu Ciobanu, se află spre examinare demersul Procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale Anatolie Pitel, prin care a solicitat audierea părții vătămăte Dolgan Ana Grigore, născută la 24.09.1986, la judecătorul de instrucție, asupra circumstanțelor comiterii infracțiunii cu participarea învinuiților Bodîrlan Gheorghe Filip, Arap Nina Grigore și Bodîrlan Aliona Gheorghe.

Potrivit demersului procurorului, Bodîrlan Gheorghe Filip, în perioada lunii ianuarie 2011, aflându-se în s.Ursari, r-nul Călărași, acționând de comun acord și prin înțelegere prealabilă cu Arap Nina Grigore, născută la 08.12.1962, Bodîrlan Aliona Gheorghe, născută la 27.01.1981, precum și alte persoane nestabilite de organul de urmărire penală, repartizând între ei rolurile, urmărind scopul exploatării pentru cerșetorie a persoanei, prin înșelăciune și abuz de poziție de vulnerabilitate, manifestată prin situația precară a părții vătămăte și lipsa mijloacelor de întreținere, au recrutat-o pe Dolgan Ana Grigore, născută la 24.09.1986.

După câteva zile, Bodîrlan Gheorghe Filip, aflându-se în mun. Chişinău, în vederea realizării scopului infracţional, a procurat bilet de călătorie pe numele lui Dolgan Ana Grigore, unde cu autobusul, împreună cu ultima şi cu Arap Nina Grigore, s-au deplasat în Federaţi Rusă.

Ajungând la locul de destinaţie, Dolgan Ana Grigore, fiind adăpostită în apartamentul numitei Bodîrlan Aliona Gheorghe, sub supravegherea ultimei şi a numitei Arap Nina Grigore, folosindu-se de poziţia de vulnerabilitate a părţii vătămate, manifestată prin faptul aflării acestora pe teritoriul unui stat străin, prin lipsa mijloacelor necesare pentru existenţă, a fost impusă timp de 3 luni să cerşească în stradă, iar banii acumulaţi erau ridicaţi de la aceasta de către făptuitori, după care i-au procurat bilet de călătorie şi i-au organizat transportarea în Republica Moldova.

Astfel, prin acţiunile sale intenţionate, Bodîrlan Gheorghe Filip, Arap Nina Grigore şi Bobîrlan Aliona Gheorghe, au comis infracţiunea prevăzută de art.165 alin.(2), lit.d) din Codul penal, adică recrutarea, transportarea, adăpostirea unei persoane cu consimţământul acesteia, în scop de exploatare pentru cerşetorie, abuzând de poziţia de vulnerabilitate, săvârşită de două sau mai multe persoane.

Tot Bobîrlan Gheorghe Filip, în luna perioada lunii ianuarie 2018, fiind recunoscut în calitate de bănuít de către reprezentantul organului de urmărire penală al Centrului pentru Combaterea Traficului de Persoane al INI al IGP al MAI, de comiterea infracţiunii prevăzute de art.165 alin.(2) lit.d) Cod penal, având scopul inducerii în eroare a organului de urmărire penală, la instrumentarea cauzei penale nr.2017515243, s-a deplasat la domiciliu părţii vătămate, Dolgan Ana Grigore, născută la 24.09.1986, în s.Taxobeni, r-nul Făleşti, unde i-a promis suma de 5000 lei, oferindu-i drept avans suma de 3000 lei, pentru ca ultima să-şi schimbe declaraţiile făcute în calitate de parte vătămată la 10.01.2018, instrunţând-o ce urmează să spună, pentru a înlătura bănuielile ce persistă asupra sa, în comiterea infracţiunii date.

Astfel, prin acţiunile sale intenţionate, Bodîrlan Gheorghe Filip a comis infracţiunea prevăzută de art.314 alin.(1) din Codul penal, adică determinarea, prin oferire sau dare de bunuri, ori de alte avantaje patrimoniale, părţii vătămate la depunerea de declaraţii mincinoase, în cadrul procesului penal.

În cadrul urmăririi penale, a fost recunoscută şi audiată în calitate de parte vătămată Dolgan Ana Grigore, care a făcut declaraţii care sunt relevante pentru urmărirea penală şi justa soluţionare a cauzei.

Totodată, la 01 noiembrie 2018, partea vătămată Dolgan Ana Grigore a depus o cerere prin care a solicitat audierea sa la judecătorul de instrucţie, deoarece intenţionează ca în timpul apropiat să părăsească hotarele Republicii Moldova, pentru o perioadă nedeterminată de timp.

La caz este de menţionat că art. 109 alin. (3) Cod de procedură penală, prevede doar faptul că în cazul în care prezenţa martorului la judecarea cauzei va fi imposibilă din motivul plecării lui peste hotarele ţării sau din alte motive întemeiate, precum şi pentru a reduce sau a exclude supunerea martorului unui vădit pericol sau pentru a reduce revictimizarea martorului, procurorul poate solicita audierea acestuia de către

judecătorul de instrucție, cu asigurarea posibilității bănuitului, învinuitului, apărătorului acestuia, părții vătămate și procurorului de a pune întrebări martorului audiat. Tot odată Codului de procedură penală, nu reglementează clar condițiile și procedura de audiere a martorului (părții vătămate) de către judecătorul de instrucție, la faza de urmărire penală, adică urmează să fie emisă careva încheiere și care ar fi modalitatea de contestare a acesteia, etc.

Ori, în lipsa reglementării dreptului de recurs asupra încheierii judecătorului de instrucție de admitere/respingere a demersului procurorului privind audierea martorului (părții vătămate) de către judecătorul de instrucție, se diminuează sau chiar se afectează substanța dreptului de **acces la o justiție efectivă** prevăzut de art. 6 CEDO și art. 20 din Constituția RM, **dreptul la un remediu efectiv** prevăzut de art. 13 CEDO, **dreptul la două grade de jurisdicție în materie penală** prevăzut de art. 2 §1 din Protocolul nr. 7 la CEDO și art. 119 din Constituție.

IV – Legislația pertinentă

1. Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova, sunt următoarele:

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 **Dreptul la apărare**

„(1) *Dreptul la apărare este garantat.*

(2) *Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.*

(3) *În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.*

(4) *Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”*

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) *În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.*

(2) *Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.*

(3) *Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.*

(4) *Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”*

Articolul 119

Folosirea căilor de atac

„*Împotriva hotărîrilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.”*

2. Prevederi relevante ale Convenției pentru apărarea Drepturilor Omului și Libertăților fundamentale

Preambulul

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei,

[...] hotărâte, în calitatea lor de guverne ale statelor europene animate de același spirit și având un patrimoniu comun de idealuri și de tradiții politice, de respect al libertății și de preeminență a dreptului, să ia primele măsuri pentru garantarea colectivă a anumitor drepturi enunțate în Declarația Universală, au convenit asupra celor ce urmează:

Articolul 1

Obligația de a respecta drepturile omului

Înaltele Părți Contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în Titlul I al prezentei Convenții.

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

Orice persoană are dreptul la judecarea **cauzei sale** în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, **fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa**. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

Articolul 13

Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

3. Prevederi relevante ale Codului de procedură penală

Articolul 7

Legalitatea procesului penal

„(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(6) Hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

(8) Hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sînt obligatorii pentru organele de urmărire penale, procurori și instanțele de judecată.”

4. Jurisprudența Curții Constituționale a Republicii Moldova:

Este de menționat că în Hotărârile sale, Curtea Constituțională a reținut că în virtutea garanțiilor constituționale, cadrul **legal național trebuie să fie compatibil** cu Convenția Europeană și jurisprudența Curții Europene. Or, prin *Hotărârea nr. 55 din 14 octombrie 1999 privind interpretarea unor prevederi ale articolului 4 din Constituția Republicii Moldova*, Curtea Constituțională a RM, a statuat, cu valoare de principiu, că „această prevedere comportă consecințe juridice, presupunând, mai întâi, că organele de drept, inclusiv Curtea Constituțională [...], sunt în drept să aplice în procesul examinării unor cauze concrete normele dreptului internațional [...], acordând, în caz de neconcordanță, prioritate prevederilor internaționale.”

În aceeași ordine de idei, în Hotărârea nr. 10 din 16 aprilie 2010 pentru revizuirea Hotărârii Curții Constituționale nr. 16 din 28 mai 1998 „Cu privire la interpretarea art. 20 din Constituția Republicii Moldova” în redacția Hotărârii nr. 39 din 9 iulie 2001, Curtea Constituțională a menționat că „*practica jurisdicțională internațională [...] este obligatorie pentru Republica Moldova, ca stat care a aderat la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale*”.

În Hotărârea Curții Constituționale nr. 8 din 20.05.2013, Înalta Curte a menționat că, legalitatea, ca principiu de bază a statului de drept presupune conformitatea normei sau a actului de procedură privind edictarea normelor juridice. Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare a Parlamentului, cât și stabilirea normelor interne de organizare și funcționare, care au o conexiune directă cu procesul legiferării.

Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 14 din 27.05.2014 (§§ 78-84), Înalta Curte a reținut că legea ... *constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă.*

79. În *Raportul Comisiei de la Veneția privind preeminența dreptului (adoptat la cea de-a 86-a sesiune plenară, 25-26 martie 2011) s-a stabilit: „47. Parlamentul nu poate deroga de la drepturile fundamentale adoptând texte ambigue de legi. Cetățenii trebuie să se bucure de o protecție juridică esențială în fața statului și instituțiilor sale.”*

80. Curtea menționează că, potrivit articolului 23 din Constituție, *statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, făcând accesibile în acest sens toate legile.*

81. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că persoana este în drept să cunoască, în termeni foarte clari, ce acte și omisiuni sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală (cauza *Kokkinakis vs. Grecia* din 25 mai 1993). Atunci când un act este privit ca infracțiune, judecătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie

previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist (cauza X. vs. Regatul Unit din 7 mai 1982).

84. Formulele generale și abstracte într-un caz concret pot afecta funcționalitatea legii penale, aplicarea ei coerentă și sistemică, ceea ce ar denatura principiul calității legii.

Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 13 din 15.05.2015 (§§ 105-109), Înalta Curte a reiterat următoarele:

„105. Totodată, Curtea menționează că articolul 23 alin.(2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative. Deși articolul 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi și suficient de precise și previzibile.

106. Curtea reține că potrivit jurisprudenței Curții Europene: „O normă este accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă. [...] legea trebuie să fie accesibilă într-un mod adecvat: cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor legale aplicabile [...]” (cauza Silver vs Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983).

107. Totodată, în jurisprudența sa Curtea Europeană a statuat că: „[...] odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții [...]” (cauza Păduraru vs România, hotărârea din 1 decembrie 2005).

108. Curtea menționează că orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

109. Curtea reține că, prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară.”

V – Expunerea pretinselor încălcări ale Constituției, precum și a argumentelor în sprijinul acestor afirmații

În viziunea autorului sesizării, datorită prevederile art. 109 alin. (3) Cod de procedură penală, în redacția actuală și în lipsa reglementării clare a condițiilor și procedurii de audiere a martorului (părții vătămate) de către judecătorul de instrucție, la faza de urmărire penală, adică urmează să fie emisă careva încheiere și care ar fi modalitatea de contestare a acesteia, afectează mai multe principii de drept, inclusiv accesul la justiție, la general, dreptul la apărare, la un proces echitabil și egalitatea armelor.

Pentru început menționăm că, deși judecătorul de instrucție nu este organ de urmărire penală și nu are atribuții de a administra probe, art. 109 alin. (3) Cod de procedură penală prevede că judecătorul efectuează această acțiune de urmărire penală.

Relevant este faptul că art. 298 și art. 299¹ Cod de procedură penală stipulează modalitatea de examinare a plîngerii împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor organului de urmărire penală și procurorului, însă Cod de procedură penală nu conține nici o prevedere privind contestarea actelor și acțiunilor judecătorului de instrucție la audierea martorului (părții vătămate).

Nici capitolul VIII, titlul I, Partea specială a Codului de procedură penală, nu conține careva prevederi privind contestarea actelor și acțiunilor judecătorului de instrucție la audierea martorului (părții vătămate).

Pornind de la jurisprudența constituțională existentă în materia dreptului garantat de art. 2 § 1 din Protocolul nr. 7 la CEDO, se relevă că Curtea Constituțională a RM prin HCC nr. 10 din 12.05.2015, examinând sesizarea nr. 6g/2015 privind excepția de neconstituționalitate a art. 473 alin. (1) pct. 2) din Codul contravențional (examinarea recursului în procedura contravențională), a generalizat principiile de drept fundamentale în această materie, ocazie cu care vom face trimitere la statuările Înaltei Curți expuse cu această ocazie, urmând ca Curtea Constituțională urmare a acestei sesizări doar să aplice principiile enunțate în HCC nr. 10 din 12.05.2015 și în prezenta cauză.

Ab initio, supunem atenției că art. 2 din Protocolul nr. 7 la CEDO, ratificat de Republica Moldova la 12.09.1997, garantează dreptul la un dublu grad de jurisdicție în materie penală.

Precum se atestă, § 2 al art. 2 din Protocolul nr. 7 la CEDO prevede exhaustiv excepțiile care pot constitui limitări a dreptului garantat de § 1. Astfel, asemenea limitări a dreptului la dublul grad de jurisdicție în materie penală poate fi justificată într-o societate democratică doar în următoarele cazuri: *în cazul infracțiunilor minore, definite prin lege, sau când cel interesat a fost judecat în primă instanță de către cea mai înaltă jurisdicție ori a fost declarat vinovat și condamnat urmare a unui recurs împotriva achitării sale.* De aici se conchide, că limitarea dreptului la două grade de jurisdicție în materie penală în alte cazuri de cât cele enumerate în § 2 al art. 2 din

Protocolul nr. 7 la CEDO, va constitui o ingerință nejustificată în drepturile fundamentale ale omului garantate de § 1 al art. 2 din Protocolul nr. 7 la CEDO. Astfel, pentru a nu încălca art. 2 din Protocolul nr. 7 la CEDO, limitările aduse de legislațiile naționale dreptului la un recurs menționat de către această dispoziție trebuie, prin analogie cu dreptul la acces la un tribunal consacrat de art. 6 § 1 din Convenție, să urmărească un scop legitim și să nu aducă atingere substanței acestui drept (*Haser v. Elveția*, decizia din 27 aprilie 2000, nepublicată).

În acest sens, prin Hotărârea nr. 16 din 25 iunie 2013, Curtea a relevat: „47. Căile de atac reprezintă mijloace procedurale, prin intermediul cărora părțile interesate au posibilitatea de a solicita și obține casarea hotărârilor judecătorești neîntemeiate sau ilegale. 48. Astfel, modul în care este reglementat controlul judiciar efectuat de către instanțele de apel și de recurs creează condiții pentru repararea greșelilor comise de prima instanță, rămânând în autoritatea lucrului judecat doar hotărârile legale și întemeiate.”

Altfel spus, în prezenta cauză Republica Moldova nu și-a respectat obligația pozitivă prevăzută de art. 2 al Protocolului nr. 7 la CEDO, din moment ce nu a reglementat modalitatea de atac cu recurs a încheierii judecătorului de instrucție de admitere a audierii martorului (părții vătămate) în condițiile art. 109 alin. (3) Cod de procedură penală.

În continuare menționăm că Codul de procedură penală, deasemenea nu specifică clar și expres dacă judecătorul de instrucție, poate respinge demersul (solicitarea) procurorului de audiere a martorului (părții vătămate) în condițiile art. 109 alin. (3) Cod de procedură penală, când formal sunt întrunite condițiile, însă demersul (solicitarea) procurorului este neîntemeiată.

Astfel, acest vid legislativ crează premise ca acuzarea să abuzeze de poziția sa, ceea ce este inadmisibil într-un stat de drept.

La fel, Codul de procedură penală nu specifică clar și expres dacă la audierea martorului (părții vătămate) de către judecătorul de instrucție, participarea bănuیتului, învinuitului este obligatorie sau nu.

Ori, în speță procurorul în demers a solicitat audierea părții vătămate Dolgan Ana Grigore, născută la 24.09.1986, la judecătorul de instrucție, asupra circumstanțelor comiterii infracțiunii **cu participarea învinuiților** Bodîrlan Gheorghe Filip, Arap Nina Grigore și Bodîrlan Aliona Gheorghe.

Însă, art. 64 alin. (2) pct. 11) și art. 66 alin. (2) pct. 12 Cod de procedură penală, prevede expres dreptul bănuیتului, inculpatului de a refuza în participarea la efectuarea acțiunilor de urmărire penală.

De altfel, în lipsa legii, este evident că acest gol nu poate fi completat de către procuror sau instanța de judecată, fiind cunoscut principiul latin: „*Ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*”, ceea ce înseamnă că: „*Unde legea nu distinge, nici noi nu trebuie să distingem*”, în ce mod, condițiile și procedura de audiere a martorului (părții vătămate) de către judecătorul de instrucție, la faza de urmărire penală și modalitatea de contestare a încheierii judecătorului de instrucție

prin care se admite sau se respinge demersul (solicitarea) procurorului de audiere a persoanei., rezultând că normele contestate suferă de calitate, imprevizibilitate și neclaritate, deoarece la construcția lor au fost ignorate cu desăvârșire tot ce se referă la tehnica legislativă, la regulile lingvistice și alte imperative, stipulate în Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative.

În aceeași ordine de idei menționăm că ne având calitatea corespunzătoare, normele vizate, vin în contradicție și cu prevederile art. 4 din Constituție, fiind afectat și dreptul consfințit de art. 23 din Constituție, conform căruia, „*Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și actele normative.*”

În susținerea tezelor invocate menționăm că statul de drept, trebuie să se fundamenteze pe principiul legalității, care stă la baza principiului preeminenței dreptului la art. 1 Convenție în coroborare cu Preambulul Convenției. Problema legalității procesului, inclusiv penal, a fost expusă în **articolele 11, 12 și 24** a Avizului nr. 11(2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), conform căruia, Hotărârile judecătorești se bazează pe legile adoptate de Parlament, care ca **surse ale dreptului**, stabilesc nu numai drepturile de care dispun justițiabilii și acțiunile pedepsite de legea penală, ci definesc de asemenea cadrul procedural în care se iau hotărârile judecătorești și ... **felul cum vor fi soluționate cauzele care vor fi promovate în fața instanțelor, iar pentru a ajunge la o hotărâre de calitate, acceptată atât de justițiabil cât și de societate, este nevoie de o procedură clară, transparentă și conformă cu cerințele CEDO**, pentru a se asigura că judecătorii sunt în măsură să le aplice prin hotărâri judecătorești de calitate.

Din contra, **lipsa unei proceduri clare și distincte poate genera și chiar generează** abuzuri, ne existând careva garanții în această privință, ceea ce privează partea apărării de elementarele drepturi și garanții, cu care ar trebui să fie abilitați justițiabilii, astfel fiind îngradite grav accesul la justiție, la un proces echitabil și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, garantate de art. 26 și respectiv 54 din Constituție.

În calitate de subiect al unei proceduri judiciare, prin care se decide asupra limitării unor drepturi fundamentale ale omului, persoana învinuită de comiterea unei infracțiuni trebuie să beneficieze de toate garanțiile dreptului la apărare.

VI – Cerințele autorului sesizării

Pentru considerentele expuse, prin prezenta sesizare **se solicită** Curții Constituționale exercitarea controlului constituționalității a prevederilor art. 109 alin. (3) Cod de procedură penală, și în general a Codului de procedură penală, în ceea ce ține de omisiunea de a reglementa condițiile și procedura clară, de audiere a martorului (părții vătămate) de către judecătorul de instrucție, la faza de urmărire penală și modalitatea de contestare (atac) a încheierii judecătorului de instrucție prin

care se admite sau se respinge demersul (solicitarea) procurorului de audiere a martorului (părții vătămate).

VII – Date suplimentare referitoare la obiectul sesizării

Aparent, anterior Curtea Constituțională nu a examinat constituționalitatea acestor prevederi.

VIII – Lista documentelor

Conform practicii existente, la sesizarea privind excepția de neconstituționalitate urmează a fi anexate de către instanța de judecată materialele cauzei și transmise Curții Constituționale.

IX – Declarația și semnătura

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezenta sesizare sunt exacte și corespund convingerii personale și libertății de exprimare.

27 noiembrie 2018

Avocat Igor Isac

ÎNCHEIERE
privind ridicarea excepției de neconstituționalitate

30 noiembrie 2018

Judecătoria Chișinău sediul Centru

Instanța de judecată în componența:

Judecătorului desemnat cu

atribuțiile judecătorului de instrucție

Grefierului

cu participarea:

Procurorului

Părții vătămate

Avocatului

Învinuiților

Sergiu Ciobanu

Ion Iacomachi

Anatolie Pitel

Dolgan Ana

Igor Isac

Arap Nina

Bodârlan Aliona

Bodârlan Gheorghe

Examinând, în ședință închisă, demersul procurorului în PCCOCS Anatolie Pitel privind audierea părții vătămate Dolgan Ana Grigore, înaintat în temeiul art. 109 alin. (3) Cod procedură penală, instanța –

A C O N S T A T A T :

În cadrul examinării demersul procurorului în PCOCS Anatolie Pitel privind audierea părții vătămate Dolgan Ana Grigore, avocatul Isac Igor a înaintat o sesizare privind excepția de neconstituționalitate a art. 109 alin. (3) Cod procedură penală și altor prevederi ale Codului de procedură penală ce țin de condițiile și procedura clară de audiere a martorului (părții vătămate) de către judecătorul de instrucție, la faza de urmărire penală și modalitatea de contestare (atac) a încheierii judecătorului de instrucție privind admiterea ori respingerea demersului dat.

În motivarea excepției avocatul a invocat următoarele:

Prin demersul Procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale Anatolie Pitei, s- a solicitat audierea părții vătămate Dolgan Ana Grigore, născută la 24.09.1986, la judecătorul de instrucție, asupra circumstanțelor comiterii infracțiunii cu participarea învinuiților Bodîrlan Gheorghe Filip, Arap Nina Grigore și Bodîrlan Aliona Gheorghe, acesta fiind întemeiat pe prevederile art. 109 alin. (3) Cod de procedură penală.

În acest sens, apărarea consideră că prevederile art. 109 alin. (3) Cod de procedură penală sunt neconstituționale și în general a Codului de procedură penală, în ceea ce ține de omisiunea de a reglementa condițiile și procedura clară, de audiere a martorului (părții vătămate) de către judecătorul de instrucție, la faza de urmărire penală și modalitatea de contestare (atac) a încheierii judecătorului de instrucție prin care se admite sau se respinge demersul (solicitarea) procurorului de audiere a martorului (părții vătămate).

În viziunea autorului sesizării, datorită prevederilor art. 109 alin. (3) Cod de procedură penală, în redacția actuală și în lipsa reglementării clare a condițiilor și procedurii de audiere a martorului (pârții vătămate) de către judecătorul de instrucție, la faza de urmărire penală, adică urmează să fie emisă careva încheiere și care ar fi modalitatea de contestare a acesteia, afectează mai multe principii de drept, inclusiv accesul la justiție, la general, dreptul la apărare, la un proces echitabil și egalitatea armelor.

Pentru început menționează că, deși judecătorul de instrucție nu este organ de urmărire penală și nu are atribuții de a administra probe, art. 109 alin. (3) Cod de procedură penală prevede că judecătorul efectuează această acțiune de urmărire penală.

Consideră relevant faptul că, art. 298 și art. 299¹ Cod de procedură penală stipulează modalitatea de examinare a plângerii împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor organului de urmărire penală și procurorului, însă Codul de procedură penală nu conține nici o prevedere privind contestarea actelor și acțiunilor judecătorului de instrucție la audierea martorului (pârții vătămate). Nici capitolul VIII, titlul I, Partea specială a Codului de procedură penală, nu conțin careva prevederi privind contestarea actelor și acțiunilor judecătorului de instrucție la audierea martorului (pârții vătămate).

Pornind de la jurisprudența constituțională existentă în materia dreptului garantat de art. 2 § 1 din Protocolul nr. 7 la CEDO, se relevă că Curtea Constituțională a RM prin HCC nr. 10 din 12.05.2015, examinând sesizarea nr. 6g/2015 privind excepția de neconstituționalitate a art. 473 alin. (1) pct. 2) din Codul contravențional (examinarea recursului în procedura contravențională), a generalizat principiile de drept fundamentale în această materie, ocazie cu care face trimitere la statuările înaltei Curți expuse cu această ocazie, urmând ca Curtea Constituțională, urmare a acestei sesizări doar să aplice principiile enunțate în HCC nr. 10 din 12.05.2015 și în prezenta cauză.

Ab initio, supune atenției că, art. 2 din Protocolul nr. 7 la CEDO, ratificat de Republica Moldova la 12.09.1997, garantează dreptul la un dublu grad de jurisdicție în materie penală. Precum se atestă, § 2 al art. 2 din Protocolul nr. 7 la CEDO prevede exhaustiv excepțiile care pot constitui limitări a dreptului garantat de § 1. Astfel, menționează că, asemenea limitări a dreptului la dublul grad de jurisdicție în materie penală poate fi justificată într-o societate democratică doar în următoarele cazuri: în cazul infracțiunilor minore, definite prin lege, sau când cel interesat a fost judecat în primă instanță de către cea mai înaltă jurisdicție ori a fost declarat vinovat și condamnat urmare a unui recurs împotriva achitării sale. De aici se conchide, că limitarea dreptului la două grade de jurisdicție în materie penală în alte cazuri de cât cele enumerate în § 2 al art. 2 din Protocolul nr. 7 la CEDO, va constitui o ingerință nejustificată în drepturile fundamentale ale omului garantate de § 1 al art. 2 din Protocolul nr. 7 la CEDO. Astfel, pentru a nu încălca art. 2 din Protocolul nr. 7 la CEDO, limitările aduse de legislațiile naționale dreptului la un recurs menționat de către această dispoziție trebuie, prin analogie cu dreptul la acces la un tribunal consacrat de art. 6 § 1 din Convenție, să urmărească un scop legitim și să nu aducă atingere substanței acestui drept (Haser v. Elveția, decizia din 27 aprilie 2000, nepublicată).

În acest sens, susține că, prin Hotărârea nr. 16 din 25 iunie 2013, Curtea a relevat: „47. Căile de atac reprezintă mijloace procedurale, prin intermediul cărora părțile interesate au posibilitatea de a solicita și obține casarea hotărârilor judecătorești neîntemeiate sau ilegale. 48. Astfel, modul în care este reglementat controlul judiciar

efectuat de către instanțele de apel și de recurs creează condiții pentru repararea greșelilor comise de prima instanță, rămânând în autoritatea lucrului judecat doar hotărârile legale și întemeiate."

În context, subliniază că, în prezenta cauză Republica Moldova nu și-a respectat obligația pozitivă prevăzută de art. 2 al Protocolului nr. 7 la CEDO, din moment ce nu a reglementat modalitatea de atac cu recurs a încheierii judecătorului de instrucție de admitere a audierii martorului (pârții vătămate) sau procedura și temeiurile de respingere a unei astfel de cereri în condițiile art. 109 alin. (3) Cod de procedură penală.

În continuare, expune că, Codul de procedură penală, de asemenea nu specifică clar și expres dacă judecătorul de instrucție, poate respinge demersul (solicitarea) procurorului de audiere a martorului (pârții vătămate) în condițiile art. 109 alin. (3) Cod de procedură penală, când formal sunt întrunite condițiile, însă demersul (solicitarea) procurorului este neîntemeiată.

Astfel, consideră că acest vid legislativ creează premise ca acuzarea să abuzeze de poziția sa, ceea ce este inadmisibil într-un stat de drept.

La fel, menționează că, Codul de procedură penală nu specifică clar și expres dacă la audierea martorului (pârții vătămate) de către judecătorul de instrucție, participarea bănuितului, învinuitului este obligatorie sau nu.

Ori, în speță procurorul în demers a solicitat audierea pârții vătămate Dolgan Ana Grigore, născută la 24.09.1986, la judecătorul de instrucție, asupra circumstanțelor comiterii infracțiunii cu participarea învinuiților Bodîrlan Gheorghe Filip, Arap Nina Grigore și Bodîrlan Aliona Gheorghe. Însă, art. 64 alin. (2) pct. 11) și art. 66 alin. (2) pct. 12 Cod de procedură penală, prevede expres dreptul bănuितului, inculpatului de a refuza în participarea la efectuarea acțiunilor de urmărire penală.

De altfel, în lipsa legii, consideră evident că acest gol nu poate fi completat de către procuror sau instanța de judecată, fiind cunoscut principiul latin: „*Ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*”, ceea ce înseamnă că: „Unde legea nu distinge, nici noi nu trebuie să distingem”, în ce mod, condițiile și procedura de audiere a martorului (pârții vătămate) de către judecătorul de instrucție, la faza de urmărire penală și modalitatea de contestare a încheierii judecătorului de instrucție prin care se admite sau se respinge demersul (solicitarea) procurorului de audiere a persoanei, rezultând că normele contestate suferă de calitate, imprevizibilitate și neclaritate, deoarece la construcția lor au fost ignorate cu desăvârșire tot ce se referă la tehnica legislativă, la regulile lingvistice și cele imperative, stipulate în Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative.

În aceeași ordine de idei, relevă că, neavând calitatea corespunzătoare, normele vizate, vin în contradicție și cu prevederile art. 4 din Constituție, fiind afectat și dreptul consfințit de art. 23 din Constituție, conform căruia, „Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și actele normative.”

În susținerea tezelor invocate, menționează că statul de drept, trebuie să se fundamenteze pe principiul legalității, care stă la baza principiului preeminenței dreptului la art. 1 din Convenție în coroborare cu Preambulul Convenției. Problema legalității procesului, inclusiv penal, a fost expusă în articolele 11,12 și 24 a Avizului nr. 11(2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), conform căruia, Hotărârile judecătorești se bazează pe legile adoptate de Parlament, care ca surse

ale dreptului, stabilesc nu numai drepturile de care dispun justițiabilii și acțiunile pedepsite de legea penală, ci definesc de asemenea cadrul procedural în care se iau hotărârile judecătorești și ... felul cum vor fi soluționate cauzele care vor fi promovate în fața instanțelor, iar pentru a ajunge la o hotărâre de calitate, acceptată atât de justițiabil cât și de societate, este nevoie de o procedură clară, transparentă și conformă cu cerințele CEDO, pentru a se asigura că judecătorii sunt în măsură să le aplice prin hotărâri judecătorești de calitate.

Din contra, atrage atenția că, lipsa unei proceduri clare și distincte poate genera și chiar generează abuzuri, neexistând careva garanții în această privință, ceea ce privează partea apărării de elementarele drepturi și garanții, cu care ar trebui să fie abilitați justițiabilii, astfel fiind îngrădite grav accesul la justiție, la un proces echitabil și dreptul persoanei vătămate de o acțiune a unei autorități publice, garantate de art. 26 și respectiv 54 din Constituție.

Astfel, invocă acesta că, conform Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu, iar judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Aceeași Hotărâre prevede că, sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza.

Față de cele ce preced, apărarea reiterează că, în cauza *Ivanciuc v. România* (decizia nr. 18624/03) fiind invocat refuzul instanței de judecată de a sesiza Curtea Constituțională cu o excepție de neconstituționalitate, Curtea Europeană a menționat următoarele:

„Este conform funcționării unui asemenea mecanism faptul că judecătorul verifică dacă poate sau trebuie să depună o cerere preliminară, asigurându-se că aceasta trebuie să fie rezolvată pentru a permite să se soluționeze litigiul pe care este chemat să-l cunoască. Acestea fiind zise, nu este exclus ca, în unele circumstanțe, refuzul exprimat de o instanță națională, chemată să se pronunțe în ultimă instanță, ar putea aduce atingere principiului echității procedurii, așa cum este enunțat la articolul 6 § 1 al Convenției, în special atunci când un asemenea refuz este atins de arbitrar (*Coeme și alții v. Belgia*, nr. 32492/96, 32547/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 și 33210/96, § 114, CEDO 2000-VII și *Wynenv. Belgia*, nr. 32576/96, § 41, CEDO 2002-VIII)“.

Așadar, Curtea a reținut că, prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de

contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești.

Având în vedere cele menționate, apărarea notează că, de regulă, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale, mai cu seamă dacă această solicitare parvine de la părțile din dosar.

Potrivit art. 7 alin. (3) CPP, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.

În ședința de judecată procurorul a solicitat respingerea sesizării privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Inculpații au susținut poziția apărătorului său, iar partea vătămată a lăsat soluția la discreția instanței.

Analizând argumentele invocate de către petiționar, instanța în fața căreia s-a ridicat excepția de neconstituționalitate, constată că aceasta este întemeiată urmând să o admită din următoarele motive:

Conform prevederilor art. 7 alin.(3) CPP - dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.

Astfel, se constată faptul că, de către petiționar a fost ridicată o excepție de neconstituționalitate în fața instanței judecătorești, prin urmare instanța, în conformitate cu prevederile pct. 4 a Hotărârii nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova și anume: *Judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:* (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Totodată, este de remarcat că, în conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția RM, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

În această ordine de idei, instanța reține faptul că, normele vizate, și anume art. 109 alin. (3) Cod procedură penală și altor prevederi ale Codului de procedură penală

ce țin de condițiile și procedura clară de audiere a martorului (părții vătămate) de către judecătorul de instrucție, la faza de urmărire penală și modalitatea de contestare (atac) a încheierii judecătorului de instrucție privind admiterea ori respingerea demersului dat, constituie obiectul controlului constituționalității prin prisma art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția RM și pct. 82 al Hotărârii nr. 2 din 09.02.2016.

Instanța de judecată atestă cu certitudine că, la moment, nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate – art. 109 alin. (3) Cod procedură penală și altor prevederi ale Codului de procedură penală ce țin de condițiile și procedura clară de audiere a martorului (părții vătămate) de către judecătorul de instrucție, la faza de urmărire penală și modalitatea de contestare (atac) a încheierii judecătorului de instrucție privind admiterea ori respingerea demersului dat.

La fel, instanța de judecată constată că, în conformitate cu pct. 82 al Hotărârii nr. 2 din 09.02.2016, sesizarea înaintată de către avocatul Isac Igor întrunește condiția ca normele solicitate pot fi supuse controlului constituționalității, or aceste chestiuni au tangență directă cu soluționarea cauzei penale.

În conformitate cu prevederile art. 7 alin. (6) CPP- hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sânt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

În același sens instanța reține că în conformitate cu pct. 82 al Hotărârii nr. 2 din 09.02.2016 - în momentul acceptării excepției de neconstituționalitate, judecătorul dispune, prin încheiere, suspendarea procesului. Curtea reține că suspendarea procesului până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate este necesară pentru a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze.

Potrivit pct. 84 al Hotărârii sus menționate - În cauza *Ivanciuc v. Romania* (decizia nr.18624/03) fiind invocat refuzul instanței de judecată de a sesiza Curtea Constituțională cu o excepție de neconstituționalitate, Curtea Europeană a menționat: „Este conform funcționării unui asemenea mecanism faptul că judecătorul verifică dacă poate sau trebuie să depună o cerere preliminară, asigurându-se că aceasta trebuie să fie rezolvată pentru a permite să se soluționeze litigiul pe care este chemat să-l cunoască. Acestea fiind zise, **nu este exclus ca, în unele circumstanțe, refuzul exprimat de o instanță națională, chemată să se pronunțe în ultimă instanță, ar putea aduce atingere principiului echității procedurii, așa cum este enunțat la articolul 6 § 1 al Convenției, în special atunci când un asemenea refuz este atins de arbitrar** (*Coëme și alții v. Belgia*, nr. 32492/96, 32547/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 și 33210/96, § 114, CEDO 2000-VII și *Wynen v. Belgia*, nr. 32576/96, § 41, CEDO 2002-VIII)”.
Curtea a reținut că, prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești. Având în vedere cele menționate, **orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale.**

Urmare a celor indicate, instanța găsește necesar de a admite ca fiind întemeiată sesizarea avocatului Isac Igor prin care a invocat excepția de neconstituționalitate a art.

109 alin. (3) Cod procedură penală și altor prevederi ale Codului de procedură penală ce țin de condițiile și procedura clară de audiere a martorului (părții vătămate) de către judecătorul de instrucție, la faza de urmărire penală și modalitatea de contestare (atac) a încheierii judecătorului de instrucție privind admiterea ori respingerea demersului dat, în temeiul art.114, 115 alin. (4), 124 alin. (1), 125 alin. (5) din Constituția R. Moldova.

Prin prisma celor enunțate, instanța de judecată consideră necesar de a suspenda examinarea demersului procurorului în PCOCS Anatolie Pitel privind audierea părții vătămate Dolgan Ana Grigore, înaintat în temeiul art. 109 alin. (3) Cod procedură penală.

În temeiul celor expuse și conform prevederilor art.7, 41, 313 Cod de procedură penală, art. 135 din Constituția RM, Hotărârea nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova instanța de judecată -

DISPUNE :

A admite sesizarea avocatului Igor Isac prin care a invocat excepția de neconstituționalitate art. 109 alin. (3) Cod procedură penală și altor prevederi ale Codului de procedură penală ce țin de condițiile și procedura clară de audiere a martorului (părții vătămate) de către judecătorul de instrucție, la faza de urmărire penală și modalitatea de contestare (atac) a încheierii judecătorului de instrucție privind admiterea ori respingerea demersului dat, în temeiul art.114, 115 alin. (4), 124 alin. (1), 125 alin. (5) din Constituția R. Moldova.

A ridică excepția de neconstituționalitate înaintată de avocatul Igor Isac pentru controlul constituționalității prevederilor art. 109 alin. (3) Cod procedură penală și altor prevederi ale Codului de procedură penală ce țin de condițiile și procedura clară de audiere a martorului (părții vătămate) de către judecătorul de instrucție, la faza de urmărire penală și modalitatea de contestare (atac) a încheierii judecătorului de instrucție privind admiterea ori respingerea demersului dat, în temeiul art.114, 115 alin. (4), 124 alin. (1), 125 alin. (5) din Constituția R. Moldova.

A suspenda examinarea demersului procurorului în PCOCS Anatolie Pitel privind audierea părții vătămate Dolgan Ana Grigore, înaintat în temeiul art. 109 alin. (3) Cod procedură penală.

A remite conform competenței Curții constituționale sesizarea depusă de către avocatul Igor Isac privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cadrul examinării demersului procurorului în PCOCS Anatolie Pitel privind audierea părții vătămate Dolgan Ana Grigore, înaintat în temeiul art. 109 alin. (3) Cod procedură penală.

Încheierea este cu drept de atac odată cu fondul cauzei.

*Judecător desemnat cu atribuțiile
judecătorului de instrucție*

Sergiu Ciobanu